

Vergaderjaar 2020–2021

28 286

Dierenwelzijn

Nr. 1211

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 augustus 2021

Hierbij zend ik uw Kamer twee zienswijzen die de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) in de afgelopen jaren naar buiten bracht. Hoewel het geen wettelijke verplichting is, heb ik besloten iedere zienswijze van de RDA naar uw Kamer te sturen inclusief mijn reactie. Op deze manier maak ik het werk dat de RDA voor mij doet zichtbaarder en krijgt uw Kamer inzage in de manier waarop ik zijn adviezen apprecieer. Ik zend uw Kamer hierbij de zienswijzen *Digitalisering van de veehouderij* (2019)¹ en *Dierenwelzijn in de kringlooplandbouw* (2020) toe².

Digitalisering van de veehouderij

De RDA-zienswijze *Digitalisering van de veehouderij* geeft een overzicht van en inzicht in hoe digitalisering zich de afgelopen jaren binnen de veehouderij heeft ontwikkeld en genesteld. De zienswijze geeft verder aan wat op termijn nog meer mogelijk is. Daarbij benoemt de zienswijze de kansen en bedreigingen. Zo biedt digitalisering kansen door een betere informatiehuishouding, door meer en betere data, waardoor het mogelijk wordt individuele of groepen van dieren die behandeling of omgeving te bieden die voor de gezondheid en het welzijn optimaal zijn. Tevens levert dit voor veehouders de mogelijkheid hun arbeid efficiënter en effectiever te verrichten, en zijn de verkregen data ook inzetbaar in de keten, waardoor die transparanter kan worden.

De bedreigingen liggen, volgens de zienswijze, in de hoek van het op een veilige manier verwerken van big data in bruikbare informatie en advies. Ook de afnemende vrijheid voor veehouders en consumenten om eigen keuzes te maken, door een grotere afhankelijkheid van (verwerkte) data waar men geen invloed meer op heeft, wordt als een bedreiging gezien.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

De RDA concludeert in de zienswijze dat het effect van digitalisering op de veehouderij en de rest van de keten niet alleen afhankelijk is van de technologieontwikkeling zelf, maar ook van enkele voor deze technologie bepalende contextuele factoren zoals de heersende normen en waarden in de samenleving, wettelijke bepalingen en economische wetmatigheden in de voedselketen.

De RDA adviseert tot slot:

- Baseer systemen meer en sneller op doelvoorschriften;
- Bring de administratieve lasten terug;
- Neem als overheid de verantwoordelijkheid voor het onderhouden van netwerken van open data en stel een meldpunt in waar niet-beschikbare datanetwerken kunnen worden gemeld;
- Stimuleer als overheid en marktpartijen open innovaties waarbij *high tech* en de veehouderij een laagdrempelige toegang tot elkaar hebben;
- Integreer digitalisering in onderzoek en onderwijs;
- Zorg voor meer zicht op de validatie en robuustheid van de ontwikkelde en gebruikte algoritmen;
- Voer de discussie over digitalisering van de veehouderij niet los van die over beleidsmaatregelen in andere domeinen.

De RDA-zienswijze geeft een waardevol inzicht in de kansen en bedreigingen van de inzet van digitalisering in de veehouderij. Verder doet de RDA een aantal zinvolle en herkenbare aanbevelingen, die passen in een bredere visie op digitalisering in relatie tot het LNV-terrein. Deze LNV-digitaliseringsvisie wordt op korte termijn naar uw Kamer verstuurd.

In deze reactie licht ik er twee punten uit. Het eerste is de verbinding tussen de digitalisering en de doelen van kringlooplandbouw en van het missiegedreven innovatiebeleid. In mijn visie op kringlooplandbouw heb ik een aantal maatschappelijke doelen geformuleerd waar een nieuw voedselproductiesysteem aan zou moeten voldoen. Tevens heb ik in het kader van het missiegedreven innovatiebeleid gewerkt aan een kennis- en innovatieagenda Landbouw, Water en Voedsel (KIA-LWV) waarin een zestal missies met bijbehorende doelen zijn beschreven. In deze KIA-LWV is ook ruimte en aandacht voor de inzet van digitalisering, zowel op de deelmissies als missie-overstijgend in een (sleutel)technologieprogramma.

Digitale technieken zijn daarmee op deze manier ondersteunend voor specifieke doelen van zowel de visie op kringlooplandbouw als die op het missiegedreven innovatiebeleid. En dat sluit aan bij het eerste advies van de RDA bij deze zienswijze, om toch vooral te werken met doelvoorschriften. Tevens bieden de kaders van de LNV-visie en de missiegedreven aanpak de mogelijkheid om breder te kijken dan alleen de veehouderij en de kansen en bedreigingen van digitalisering daarvoor. Van belang is juist om sector- en domeinoverstijgend naar de randvoorwaarden te kijken die nodig zijn om deze technologie op een verantwoorde wijze te ontwikkelen en te implementeren. Daarmee onderschrijf ik het laatste advies van de RDA om in ogenschouw te nemen wat in andere domeinen voor beleid wordt gevoerd.

Dierenwelzijn in de kringlooplandbouw

Naar aanleiding van de LNV-visie «waardevol en verbonden» heeft de RDA op eigen initiatief een zienswijze opgesteld die ingaat op de gevolgen van een omslag naar kringlooplandbouw op het dier. Deze zienswijze, *Dierenwelzijn in de kringlooplandbouw* van mei 2020, gaat in op de kansen en bedreigingen van een transitie naar kringlooplandbouw voor het verbeteren van dierenwelzijn en diergezondheid in de Nederlandse

veehouderij. De RDA concludeert dat verbetering van dierenwelzijn in de kringlooplandbouw niet vanzelf gaat en dat in de transitie naar een nieuw voedselsysteem rekening moet worden gehouden met alle dimensies van duurzaamheid, waaronder een goed dierenwelzijn. Naast deze conclusies doet de Raad enkele aanbevelingen, welke ik ter harte heb genomen. Zo adviseert de Raad het instellen van een onafhankelijke adviescommissie. Deze commissie zou concrete parameters moeten vaststellen die het mogelijk maken het dierenwelzijn te meten en te borgen in de transitie naar een duurzame veehouderij.

Ik deel de conclusie dat dierenwelzijn centraler moet komen te staan in het denken over de veehouderij van de toekomst en heb de aanbeveling voor het instellen van een adviescommissie daarom overgenomen en deze ingevuld door de RDA zelf te vragen een aanvullende zienswijze op te stellen met de centrale vraag: wat zijn de randvoorwaarden voor een integraal duurzame veehouderij, waarin het dier een positieve staat van welzijn ervaart? Deze zienswijze is daarmee een logisch vervolg op de zienswijze welke ik uw Kamer met deze brief doe toekomen. Tevens geef ik met dit verzoek voor een aanvullende zienswijze invulling aan de gewijzigde motie van het lid Ouwehand om concretere voorwaarden te stellen aan dierenwelzijn in de omslag naar kringlooplandbouw (Kamerstuk 35 300 XIV, nr. 57). De RDA zal naar verwachting dit najaar deze aanvullende zienswijze opleveren.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten